

Үөһээ Бүлүүтээби №2 «Оҕо сайдар киинэ - Теремок» уһуяана

Тема: «Ким доҕордоох – ол дьоллоох»

/Улахан бөлөх/

Үрдүк категориялаах эбии үөрэхтээнин
педагога Николаева Р.И.

Сыала:

1. Оџолорго доџордоџуу туџунан өйдөбүллэрин кэнэтии;
2. Сиэр-майгы хаачыстыбаларын ингэрии: сатаан доџордоџууну, коллективка бэйэ-бэйэни өйдөһүүнү чинэтии;
3. Бэйэ санаатын этэ үөрэнии.

Народы России

Россия - многонациональная страна

Ийэ дойду диэн биһиги төрөөбүт дойдубут буолар. Кини наһаа киэн историялаах. Биһиги планетабытыгар наһаа элбэх киһи олорор. Кинилэр бэйэ бэйэлэриттэн тириилэрин өгүнэн арахсаллар. Хара кожалаах дьон итии Африкаҕа олороллор, араҕас тириилээх дьон – Кытайга, Японияҕа, Кореяҕа олороллор, ианган тириилээх дьон Европаҕа уонна Россияҕа олороллор. Кинилэр бары харахтарын быһыытынан, баттахтарын өгүнэн уратылаахтар. Араас дойду норуоттара бары атын тылынан санараллар, ыллыыллар, үнкүүлүүлэр, араас таҕаһы кэтэллэр. Холобур, нууччалар нууччалыы, сахалар сахалыы санарабыт.

Республика Саха Якутия

Площадь 3103,2 тыс. км²

33 района, 13 городов.

Столица — Якутск.

Оттон биһиги саха сиригэр олоробут.
Биһигини кытта нууччалар, эбээннэр,
югакирдар, беларустар, узбектар, кытайдар
о.д.а. омуктар олороллор. Саха сиригэр
олорор бары норуоттар олус иллээхтэр-
эйэлээхтэр. Бэйэ бэйэбэ көмөлөсүһэн үлэлии-
хамсыы сылдьаллар. Биир санаанан Саха сирэ
сайдарыгар бары күүстэрин уураллар.

Чукчи

Якуты

Юкагиры

Долганы

Эвенки

Эвены

Сомоџолоһуу диэн биир сыаллаах, биир санаалаах буолуу ааттанар.

– Оџолоор, эһиги бары детсадка сылдьаџыт, үөрэнэџыт, иллэн кэмнитин үксүгэр бииргэ атаараџыт, группаџыт үчүгэй буоларын туһугар уопсай интэриэстээххит. Эһиги бары табаарыстыылар буолаџыт. Иллээхтик сылдьаџыт, оонһуугут.

- Доџордоһуу диэн тугуй? - Дьингнээх доџор диэн кимий?

- Эн доџордооххун дуо? (Оџолор этиилэрэ, кэпсээннэрэ)

Бүгүн биһиги добордоһуу туһунан
кэпсэтиэхпит. Дьиннээх добор диэн кимий?

Добордоһуу сокуоннарын кэпсэтиэхпит
уонна инники олохпутугар туһаныхпыт.

Доџордоһуу диэн –
табаарыстаһыы үрдүкү
чыпчаала эбит. Доџордуу
оџолор бэйэ-бэйэлэригэр
эрэллээх, биир
интэриэстээх,
доџордорун алдьархайга
хаалларбаттар,
көмөлөһөллөр эбит.

Доџордоџуу соџуоннара:

Доџорун ыарахан кэмигэр кэмөлөс;

Доџоргун кытта үөрүүгүн үллэстэ үөрэн;

Доџорун итэџэстэриттэн күлүмэ;

Доџорун куџаџаны онгороору гыннаџына тохтот;

Доџоргун албыннаама, таннарыма;

Кыыџырыстаџхына, бэйэн сыџаџын билинэ үөрэн.

Бу күнтэн ыла бэйэ-бэйэбитигэр
болѳомтолоохтук сыһыаннаһахха.

Ким до5ордоох – ол дьоллоох!

Өс хоёоннорун нойосуус үөрэт.

* КИМ ДО5ОРДООХ – ОЛ ДЬОЛЛООХ

* АТАС ТУҢУГАР АТАХ ТОСТОР

* СҮГЭ КЫАЙБАТА5ЫН СҮБЭ КЫАЙАР

* ИККИ АРДЫЛАРЫНАН УУ ТЭСТИБЭТ

* ҮТҮӨ КИҢИ ҮГҮС ДО5ОРДООХ

Кыраскалаа

